

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. Rationibus à priori, & vnici à ratione fundamenti aduersariorum
euerſione eadem conclusio ſecunda fulcitur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

bono cap. 8. oppositam Thomistarum doctrinam, & solutiones, quali præfatio, his verbis confutans. *Si tempora semper essent Deo præsentia non essent tempora, sed æternitas: quia non mutarentur, sed flarent, æternum vnde decemque daret ab æterno, sique Deo semper præsens realiter, & vere tempus, nunquam, nunquamque non fuit, aut deficeret.*

¶ Quarto: si vere ab æterno, est extrinseca Dei duratione indivisibili, duramus, nostræ etiam cognitiones durabunt ab æterno, & ex æternitate Dei: cum ob rationem eandem, quæ à Thomistis hæc nos ita durare extrinsecus Dei tota simul, & indivisibili æternitate dicimur: tum etiam, quia tota nos antea æternitate, vel somno æterno prelo, vel perpetuo stupore correptos præcessisset, dum vivimus, videlicet erit asserere: id autem fatendum adversariis necessarium est: cum nemo nostrum æternæ duratæ recorderetur, nec durare se tunc etiam cum ex æternitate durabat, persisteret: item ex eodem principio coexistentiæ, & præsentia veræ, & realis omnium hominum Deo ab æterno, seu ex æternitate modo & sensu, cui secunda hæc conclusio contradicimus inferitur: nos omnes nobis omnibus visisim, eodem vero, & proprio sensu præsentis, & coexistentis realiter ab æterno, & ex æternitate fuisse nec stupidos, nec tota illa æternitate dormientes: quare, & nostrum quemque reliquos ab æterno nosse: imprudentia ergo, atque affectu obliuionis, & impudentia notandi essent: quicunque de ipsorum consuetudine, & cognitione antiqua intrepide iactabundos, ex vi quotidiano illis verbis compelleret: ubi vel unde ne nesci? cum prompta intrepidus hisce, æque ac vera, in adversariorum doctrina responso esset: in Dei, & ex Dei æternitate, ubi, & ex qua fuimus contubernales. Denique ea necessaria hæc nostri, nostrorumque omnium præsentia, & existentia reali ab æterno, & ex æternitate inferitur nos omnes ab æterno etiam nosse omnia quæ pro aliqua temporis mensura existentia novimus: quare, & posse illa futura prædicere, unde futurorum prædictio, & certa divinitus argumentum divinitatis, vel per se, vel per alios, futura prædicantis non erit contra Patrum, & Theologorum axioma, quod supra statuebamus. disp. 5. quæst. 5. cert. 1. Quod autem his respondere poterat: rerum cognitionem in tempore pro solo illo, & duratione intrinseca cognitionis, & cognoscentis hunc denominare verum quidem absolute est: sed quia alia, quam intrinseca rerum vera duratio non est admittenda autem earum extrinseca duratione vera solutio nostra, nec bona est.

¶ Quinto: ex opposita conclusione inferitur: nihil unquam absolute incipere, nihilque vquam absolute deficere defecturumque unquam esse: quod (præterquam quod scripturis factis adversatur) manifestat, & evidenter: quotidiana experientia contradicere: illationem probat: quia id, quod ab æterno, & in æternum absolute proprio veroque aliquo sensu est, neque æternitate à parte ante, neque à parte post absolute non est, nec non esse absolute potest aliqui ab æterno, & in æternum duo contradictoria simul existerent, quæ, ne ad unum quidem instantis temporis, possunt faderari: atqui, ut aliquid absolute incipiat, & deficiat, necesse est, ut omni antea æternitate à parte ante, & æternitate tota à parte post absolute non sit, ut ex terminis claret: ergo opposita doctrina admittit, nihilque unquam incipit, nihilque vquam deficit, defecturumque unquam est, imo vero nihil potest incipere, vel finire, discursus est legitimus. Maior de se evidens, & deductione ad impossibile demonstrata. Minor fundatur. Tum, quia, est rerum durantium pro aliqua temporis parte duratio intrinseca absolute percat: at est actualis rerum absolute ab æterno fuit, & in æternum est duratio increata tota simul & indivisibili, quæ est extrinseca duratione, ex æternitate & in æternum existunt: quare, est intrinsecum ipsis tempus, & duratio percat, & antea duratio ipsi non adfuerit, res secundum formam esse actualis, & extra causas, neque anteriori æternitate absolute, & quoad substantiam, antea, vel postea suo tempore intrinseco deficient: sed solum quoad accidens: quemadmodum, cui albedo solum perierit, non statim illud quoad substantiam suæ absolute perierit ac non esset, neque absolute non esse dici posset.

¶ Ex quemadmodum (quod adhuc apertius est) corpus duplici loco existens, si in vno periret, nihilomi-

nus in alio absolute permanens dicitur à nonnullis, atque adeo non esse dicendum absolute in rerum natura non esse, sed solum secundum accidens, cui doctrinæ non annuo: est tamen eadem, materia tantum mutata, cum horum doctrina Thomistarum. Aliant enim: deficienti tempore intrinseco rerum, has nihilominus non intra meram suam possibilitatem manere conclusas, sed nihilominus ab æterno, & in æternum in suo esse, & existentia persistere per extrinsecam æternitatis divinæ durationem, ut verum absolute relate ad Dei æternitatem tota, & per totam æternitatem sit de Antichristo dicere: *Antichristus existit*: secundo, ut proxime dicebamus, duratio intrinseca rerum absolute non deficit sed ab æterno, & in æternum actu, & de presenti, æque ac res durans, in horum doctrina fuit, & erit. Dicent primo sexti numeri argumento Thomistæ: existentiam, & productionem rerum in tempore posteriorem, posterioritate in quo, seu durationis esse earum productione, & existentia in æternitate: secus posterioritate à quo, seu causalitatis: siquidem earum in æternitate præsentia, & existentia ab earum existentia, & præsentia in tempore pender: quia enim in suo tempore futura, & coexistentia æternitati, toti æternitati ab æterno coexistunt. Contra primo: quia inceptio, & definitio rerum in ordine ad prius, & posterius durationis: non autem causalitatis est. Secundo causalitatis, & dependentia realis nec solum obiectiva ab eo, quod necdum est, sed solum erit, inaudita, & chimerica in Philosophia est. Tertio (& est valida ad hominem secunde impugnationis confirmatio) ideo adversarij præsentiam istam futurorum in æternitate Dei, & ab æterno commenti sunt, ut dependentiam obiectivam solum divinæ scientiæ ab æterno præcedentis à futuro nondum existente admittere: ergo multo minus ab eis admitti potest realis dependentia, & posterioritas à quo præsentia realis futurorum in æternitate, & ab æterno à præsentia eorum in tempore quæ ab æterno necdum est: sed erit: cum physica, nec solum intentionalis dependentia sit.

¶ Sexto inferitur: non semel, sed & semper simul in rebus creatis esse contraria imo contradictoria: quod licet respectu æternitatis Dei, quæ creata omnia horum sententia extrinsece durant ob eminentiam eius omnium temporum, & durationum creatarum continentiam, & virtutem subinde ipsius divinitatem absurdum non sit: tamen ob existentiam durationis extrinsecæ contradictoriorum ab æterno, & in æternum, quam debent fateri adversarij absurdum est: quia, ut vidimus cuiusque contradictorij intrinseca duratio per æternitatem Dei, & omni durationi extrinsecæ, & successu correspondet præsentiaque est, & quæque suum contradictorij extremum, quam diu æternitate Dei absolute est, durare intrinsece facit, duransque absolute denominat: quare, & respectu extrinsecæ cuiusque extremi durationis: nec solum respectu æternitatis Dei admitti debet simul, ac non semel, sed semper, *Antichristus existit & non existit*. Septimo hæc sententia ad rerum creatarum ubiquitatem (si quid eius ratio, & fundamentum probat) suos Paternos cogit, vel inuitos, ut dum eius fundamentum à paritate rationis certam, 5. conuellamus, manifeste moultrabimus.

CERTAMEN V.

Rationibus à priori, & unici à ratione fundamenti adversariorum eversione eadem conclusio secunda fulcitur.

1. Ratio à priori nostræ secunde conclusionis prima sit: quia nihil realiter esse, durarene potest duratione alterius: æternitatis Dei rebus creatis est duratio alterius: ergo creata, nec sunt nec durant æternitate Dei: ergo nec per illam sunt Deo realiter præsentia, & coexistentia ab æterno, & ex æternitate. Minor est etiam apud adversarios, certa: qui idcirco æternitatem vocant mensuram futurorum alienam, & extrinsecam: maior

SC 3 non.

non videtur obscurior. Nam, etsi durationem creatam à re durante realiter distingui asseramus, ego tamen durationem Petri, vel Pauli, quibus contemporaneus sum, & coexistit minime in meo esse actuali vero aliquo sensu duro. Alioquin quomodo ex nobis superfluit, nemo nostrum diem absolute obire, absoluteve mori ac deficere posset, ut ex dictis certum. 4. num. 6. conuincitur, & idem est de creatis relictis. Vnde instantanea quauis, etiam natura, & essentia sua successiva creata, tam diu, quamdiu coelum durasset, atque absolute permaneret; imò Angelorum aucto absolute aeterno à parte post perdurarent. Confirmatur quia Deus etiam temporarie extrinsecus durationibus creatis duraret; siquidem plurimum extrinsecarum temporariorum denominationum, absque summae suae perfectionis, & immutabilitatis praedictio capax absolute est, neque denominationis absolute ita durandi incapax aliunde esse potest: nisi, quia haec denominatio absolute, siue absolute durandi à sola intrinseca duratione, non autem ab aliena rei alterius alicui possit obuenire ut maior syllogismi huius ferebat.

2. Sed quamuis denominatio durandi absolute ab aliqua duratione aliena, & alterius posset rebus creatis provenire, atque in deducta absurda cessarent; tamen ab aeternitate diuina non posse durationem extrinsecam durandi, & coexistendi absolute, & realiter Deo ab aeterno, seu ex aeternitate, & subinde in aeternum creatis contingere ex ipsa diuinorum attributorum; quare, & aeternitatis diuinae, natura probatur secundo à priori: quia attributa, & diuina quauis praedicata, nec tribuunt, nec possunt effectus suos formales, & denominationes tribuere, nisi identice coniungantur subiecto, cui suos formales effectus, & denominationes tribuunt: implicat autem Dei aeternitatem, quae vnum ex diuinis attributis est, identice imò vniuerse coniungi cum futuris, ut aduersarij admittunt, ergo implicat aeternitatem Dei tribuere effectum formalem durandi, & existendi ab aeterno, & in aeternum, quem Deo tribuit, futuris, quibus per aduersarios extrinseca solum est, nec ipsis, vniuersa adhuc & inhaerens. Maior mihi est indubitata. Primo: quia attributa, & perfectiones natura sua identice Deo, quare non aliis quam Deo, cui identificantur, formaliter perficiuntur natura sua nata, & congenita. Secundo: quia aliqui vbiuersitatem error nulla ratione Theologica posset confutari; si enim aeternitas Dei aliis à Deo, quibus non identificatur, imò neque physice vniuersa, aeternitas à parte ante, & postvere, & realiter formaliter facit, car non humanitatem Christi physice etiam ipsis vniuersa, immensitas, & omnipotentia omnipotentem, & vbiuersitatem (ut sic loquar) formaliter reddet.

3. Et sane vbiuersitatem error id solum intendebat: attributa diuina suos effectus formales humanitati Christi intrinsecus vniuersa tribuere, quos tribuunt Deo cui identificantur: inde verò à Catholicis doctoribus ad identitatem cum Deo cuiusque omnipotentia humanitati concedendam vi consequentiae ex principio hoc, quod pro maiori posuimus, acti, haecum hanc aliam de identitate humanitatis cum Deo cuiusque attributis maluerunt incutere, quam solum hoc apertumque principium, ex quo in eam, ut primam de vbiuersitate delecerent, cogebantur negare: videndi ea de re Valentia, Bellarminus vult: quod si ad hoc certum hoc principium non sit: nescio qua fronte nunc Thomistae Salamantini apud Sanctae Inquisitionis Tribunal de errore vbiuersitatem appellarint: quod diuina attributa suos effectus formaliter, etsi minus principaliter, nec identice humanitati Christi iure vniuersa tribuerint; & tamen ipsi nec dum vniuersa creatis omnibus aeternitatem Dei suum effectum ab aeterno, & in aeternum formaliter tribuere sereno, apertoque vultu fateantur, imò & vniuersa humanitati effectum formalem existendi ab increata verbi existentia concedant: aliaque simili in consequentia doceant, quae persequi vbiuersa longum esset: persecuti verò longius fuimus in defensione speciali ab errore, & Theologica censura doctrinae Magistri illius Salamantini, quam supremo Regio S. Inquisitionis senatui praesentandam obtulimus, etsi eiusmodi doctrina à principio intrinseco minime annuamus, & Controv. 6. de incarnatione istis, quae contra hoc principium de impossibilitate diuinorum communicandi ef-

fectus suos formales, nisi per coniunctionem identitatis cum subiecto ex materia de incarnatione obici poterant, de effectu formali infinite Sanctitatis, & personalitatis diuinae humanitati Christi per vniuersam communicato fecimus satis: ostendentes, non esse illam Sanctam à sanctitate Dei attributali, qua Deus formaliter Sanctus est, sed à Deitate, quam vniuersa participat, nec personam propriam, & per se à personalitate diuinā, quae propriam personam Deum constituit, sed personam alienam humanitati, quae vniuersa beneficio propriam, & per se personam esse non habet, sed admittit, atque in alio scilicet verbo existens constituitur. Minor syllogismus, & probationis huius secunda à priori per se patet.

4. Probatio eiusdem Conclusionis tertia, & à priori etiam, sit ex essentiali verborum nostrorum significatione, qua implicat illa non significare cum tempore, seu non significare tempus: ita enim verbi à nominum essentiali significatione, vel à puerilis grammaticis ex eius definitione significatione dignoscitur. Verbum est, quod significat cum tempore, atque opposita sententia vera esse non potest, nisi verbi significatio in significatione abstrahat à tempore, & cum illo non significet, sed cum Dei aeternitate, ut aduersarij fatentur: ergo nequit esse vera opposita sententia, nisi verbum sine quo à nobis enunciatum non potest non sit verbum, quod est infans, & appetitissima implicatio. Maior est euidens, persequere nota, atque à nobis ostensa controu. 1. loco citato supra inquit. praesenti, quibus in locis ostendimus verbum seu copulam iudicij cuiusque significare durationem propriam, cum iudicantis, tum iudicij in quo, & ille iudicat, & iudicium habetur: cum autem duratio nostra, nostrique iudicij tempus, soliusque Dei iudicantis, & iudicij diuini diuina aeternitas propria duratio sit, huius tantum copula aeternitatem Dei totam simul, & indiuisibilem significat essentia sua; iudicij verò nostri copula solum tempus essentia sua significat. Minor est ipsissima aduersarij sententiae doctrina: dicit enim hanc propositionem. *Antichristus existit, vel nunc existit*, relata ad tempus praesens, seu nunc temporis, quo profertur, falsam, & haereticam, atque euidenter falsam, ut de se se patet; veram autem relata ad nunc, seu praesens aeternitatis indiuisibilis Dei, cui coexistit ab aeterno, & in aeternum, quia tota simul. *Antichristus est*: ergo eo solummodo opposita sententia, eaque propositio verum habet; h, scilicet verbum, & copula iudicij nostri tempus eius iudicij, & quo iudicans illud concipit, (quod verbum, & copula iudicij nostri essentia sua significat) non significat, sed solum Dei aeternitatem, quae verbo, & copula nostra nequit significari.

5. Quarta Conclusionis eiusdem probatio, à priori etiam sit: fundamenti vniuersi aduersariorum à priori ex opposito principio dissectio: quia ex coexistentia seu ex compraesentialitate cum alia rei quae indiuisibiliter pluribus aliis adequatur, non infertur compraesentialitas, seu coexistentia adequata cum illa secundum totam suam virtutem, & essentiali amplitudinem, & extensionem, qua sola diuisibilis rei extensione, & amplitudine extrinseca posita actu de praesenti est formaliter toti illi correspondens, coexistens & praesens: atque oppositum necessarium est, ut futura, quae semel pro sua intrinseca duratione coexistit, correspondencia, & compraesentialitas aeternitatis indiuisibilis totique simul Dei sunt, praesentia, correspondencia, & coexistentia: ergo non ita sunt Deo correspondencia, coexistentia, & praesentia realiter in aeternitate ab aeterno & ex aeternitate. Maior exemplis pluribus ab aduersariis necessariò admittendis, & admissis perspicua fiet. Primo: quia creata omnia, suo quaque loco, correspondentes, coexistentes, & compraesentia localiter sunt immensitati Dei indiuisibili, totique totaliter simul, & quae omnibus praesentis, & locis possibilibus & imaginariis responder, ea omnia sola extrinseca ipsorum positione complens, replens, & excedens, atque atque aeternitas omni durationi possibili, & imaginariae responder, extrinseca solum earum positione replens, & excedens: & tamen neutrumque (satione replens) ita creata sunt vero aliquo sensu etiam extrinseca localiter coexistentia, correspondencia, & praesentia Deo realiter in eius immensitate per totam

immutabilitatem: ergo correspondentia, seu coexistentia, & coexistentia realis rei alicuius cum alia, quæ indivisibiliter pluribus aliis adequatur, non infert correspondentiam adæquatam illius cum hac secundum totam suam virtutem, & eminentialem amplitudinem, & extensionem, quæ sola rei indivisibilis extensione, & amplitudine posita extrinsecus actu, & de præfenti est toti illi actu & de præfenti formaliter correspondens, coexistens, & præfens.

6. Minor est clara ex ipsissima doctrina, & fundamento: tum ratione, (vel potius ab æquiuocatione & paralogismo) aduersariorum: qui est eo, quod semel pro sua quodque duratione futura æternitatis Dei indivisibili, totique simul coexistunt, inferunt cuiusque eorum adæquatam coexistentiam cum illa secundum totam suam amplitudinem &c. Ita ut (etiam extrinsecus) durancem creaturam denominet, & faciat ab æterno, & in æternum, sicut durancem intrinsecus ab æterno, & in æternum denominat, & formaliter constituit Deum, quia æternitas mensura ab æterno, & in æternum, & suo indivisibili, & essentiali conceptu est: quare id totum virtutem, Deo scilicet, & creaturæ, est Deo intrinsecus creaturæ extrinsecus præfens: unde sicut æternitatem, & Deum per ipsam ab æterno esse nihil aliud est, quam ita præfenti nostro tempore præfentem, & coexistentem Deum, cuiusque æternitatem esse, ut tunc, non primo durauerint atque inceperint, sed in præcedentibus prioribus, & priori abique initio præfentes etiam præteritis: ita creaturas ab æterno esse, etiam extrinsecus, per præfentiam realem in æternitate, nihil aliud est, potest, esseque aduersarij volunt, quantitas quæ nunc inire ad durationem temporariam, primo sunt, de præfenti, ut æternus, & æternus in infinitum sua duratione non existerint, per extrinsecam æternitatis formaliter præteritis, idemque quoad æternitatem, & posterius extensionem sine initio & fine quod Deo cuiusque æternitatis intrinsecus essentia sua physica convenit, ratione illius, tanquam mensuræ creaturarum extrinsecas his etiam conveniat. Alioqui si tantum vellent nunc indivisibile æternitatis omni æternitatis posteriori, & posterius extrinsecus durationi præfens, & coexistens fore durationi extrinsecus futuri, v.g. Antichristi quando illa, & Antichristus per illam præfens, & coexistens fuerint, nil à nobis, & negatue nostræ sententiæ doctoribus diversum dicent.

7. Faciamus enim æternitatem Dei, Deumque per ipsam formaliter metaphysice vnicum & indivisibile præfens esse ab æterno, & in æternum, atque ei tandem coexistere toti formaliter entitative creatæ cunctis, quæ in tempore suo facta, faciendæque sunt (pro suo tamen quaque tempore, in quo primum sunt & existunt in suo actuali esse & extra causas tantum) ac proinde non ab æterno, & in æternum Deo cuiusque æternitati præfentia sunt, & coexistent: scilicet autem ante illud suum tempus, ante quod sicut esse actuale, & existentiam creatam non habent, ita neque coexistentiam de præfenti quæ essentialiter virtutemque extremi esse, & existentiam de præfenti dicunt: quæ, licet ex parte æternitatis, & Dei semper præfens non desit, deicit tamen ex parte creaturæ, quæ æternus, & æternus in infinitum, seu ab æterno non fuit, etiam semel pro sua duratione creaturæ (pro qua eorum existentia, & actu esse extra causas non desicet) coexistentes, correspondentes, & compositos (ut sic loquar, sine: quia est toti indivisibili æternitati Dei formaliter entitative tunc de præfenti coexistant & correspondent, non tamen toti eminentialiter, seu virtualiter sumptæ, quoad totam amplitudinem, & extensionem virtutem, & eminentialem correspondentiam omnibus extrinsecis durationibus, ac proinde toti æternitati formaliter entitative creatæ quævis semel (pro sua quaque duratione) correspondere, & coexistere præfentia, seu composita, non autem ab æterno, & in æternum compositum. Thomistæ vero, contra quos agimus, ex eo, quod creatæ pro sua duratione præfentia, correspondent, & coexistentia toti indivisibili æternitati formaliter sumptæ semel sunt, præfentia, correspondentia & coexistentia ipsi actu, & de præfenti fore ab æterno deducunt: quod ipsum est illi toti eminentialiter, & virtualiter sumptæ, quoad totam amplitudinem, & extensionem eminentialem ad omnes extrinsecas durationes adæquari, atque

adæquate correspondere, & coexistere: quare id, quod in Maiori non inferri asserabamus, & exemplo immensitatis monstrabamus num. 5. ipsissima est doctrina, & unica à ratione probatio, & illatio Thomistarum ut dicebamus in minori. eodem.

8. Et sane exemplum immensitatis adeo clare ipsorum fundamentum vnicum vel saltem præcipuum, à ratione conuellit, ut nec verba eiusdem ad solutionem, & disparitatem reddendam illis super sint: cum immensitas, & indivisibilis entitative formaliter, physice, & metaphysice sit: eique toti ubique præfenti omnis locus, & præfentia creaturam atque creaturæ omnes pro sua quaque præfentia, & loco præfentialiter, localiterque correspondent, tanquam excedenti superiori supremæque locali mensuræ, ut certissimum etiam aduersariis est: & tamen illas immensitati toti eminentialiter, seu virtualiter sumptæ, secundum totam suam amplitudinem, & eminentialem extensionem ad omnia loca, & spacia adæquate respondere, & præfentialiter coexistere, ac præfens esse immensitate Dei, Deoque localiter præfentes, & per immensitatem, nullatenus aduersarij admittunt, ne in apertum ubiquitatem relabantur: ergo maior illa nostra certa est localis coexistentiæ & correspondentiæ. Exemplo alio satis familiari eiusdem maioris indubitata veritatem dilucide vel oculis proposuit Guaricus Abbas atque ad rerum coexistentiam præfentem semper æternitati Dei indivisibili ac toti simul, quia ab æterno, & in æternum, siue adæquate secundum totam eius amplitudinem, & eminentialem extensionem ad extrinsecas omnes durationes ipsi correspondere, coexistant, ac præfentia, & expliciti serm. 1. in solennitate S. Benedicti illud Eccles. 23. & similia scripturæ loca ubi Dei oculi dicuntur *Circumspicientes omnes vias*, ita Guaricus expendens *signantes*, (significanter) *circumspicere Deum dicitur, quia omnia tam præterita, quam futura habet præfentia, ut nec ista proficiat, nec illa resiciat: sed similiter, quia simpliciter cuncta circumspiciat: sique illa æternitas, vel ut præteritum omnium media temporalium cuius immobili simplicitate semper æqualiter præfens est circumspiciat, & tota temporum, quem locum eo audius posui, quia exemplo puncti indivisibilis pungere, nos aduersarij tentant, quo ipsi punguntur: etenim pars circumferentiæ & rotæ quævis toti entitative formaliter sumpto puncto adæquate responderet, non autem toti adæquate, quoad eminentialem, & virtutalem correspondentiam cum omnibus circumferentiæ partibus: neque enim illi pars circumferentiæ seu rotæ, una responderet puncto in loco partis alterius, nedum omnium, sed in suo determinato loco vnaquæque: sic igitur ait Guaricus æternitati illi, qui semper est præfens, creatæ præterita, & futura, suo nimirum quaque tempore, præfentia sunt, & præfentia quidem ex parte ipsius, non autem ipsarum: quare, & ex parte eius semper est successio essentialis creatæ durationi non obesse ipsis, ut semper, & pro semper illa existentem, & coexistenter.*

9. Tertio exemplo Angelici anni stabilienda illa maior contra Thomistas hocce erit: ipsi enim farentur cum communi ærum Angelis esse durationem indivisibilem, ac totam simul ab initio mundi, & in æternum durationes possibiles, & imaginarias omnes completentem (de quo modo non disputo) ac subinde mensuram superiorem rerum corporearum, & durationum, atque instantium, eisque proinde excedentem: eique toti entitative formaliter sumpto, quæcunque futura ab initio mundi fuerit, deincepsque erunt, pro sua quaque duratione, coexistere, & duratione correspondere, esseque pro illa præfentia: at tamen correspondere, esseque pro illa præfentia, & tamen non correspondere a quo adæquate secundum totam suam amplitudinem, & extensionem virtutalem, & eminentialem ad omnia tempora & instantia per hocce Thomistas, & per rationem: tum, quia etiam nouissima mundi tempora, & quæ in eis erunt ab initio mundi absolute in ævo Angelis existens, & Angelo coexistens, & æternitate à parte post existens, & coexistens præteritisque essent, nec vno titulo, & duratione solum, sed tot durationibus extrinsecis, quot sunt Angeli, & proprium vnicuique ærum, quod est paradoxum & ridiculum. Dices: ærum esse mensuram inferiorem, & minorem æternitate Dei: ac proinde hanc esse mensuram vniuersalem, & aptam mensurandi omnibus, & in

qua futura omnia tanquam in mensura superiori presentia sunt, & coexistant semper, secus aeternum, quod mensura inferior est, & Dei aeternitate mensuratum. Contra: quia mensura inferioritas, ob quam à superiore, alia, & ipsa mensuratur, non obicit, quominus inferiorum durationum, & breuiorum rerum mensura proprie sit, & superior, & excedens: ut patet in motu coeli, qui inferior mensura aeternitate, & aucto Angelico est; & tamen mensura propria superior, & excedens absolute est respectu sublanarum, etiam superioribus illis mensuratur. Paterque item in motu horologii, qui inferior adhuc motu coeli mensura est. Nec praestat praesentiam futurorum in duratione aliena, & extrinseca praesentiam à Dei aeternitate anteriore ab aeterno esse, atque ante aeternum praecipuam: nam haec, quae per aeternum futuris iuxta tuam rationem obueniet etiam praestari ipsis, nedum praeteriri ab aeternitate Dei minime valet. Inde autem infertur Angelos omnes cognouisse futura omnia, ac proinde iudicij diem (quod est contra fidem) à primo suae conditionis instanti, si vera est illa ratio Thomistarum, ob quam praesentiam futurorum in aeternitate, & ab aeterno cognosci à Deo possunt, ut iam iam vergebo certamine sequenti.

CERTAMEN VI.

*Tertia negativa conclusio directe questionis
praesenti respondens, & oppositio-
num solutio.*

1. Tertia conclusio: etsi futura praesentia realiter in Dei aeternitate ab aeterno essent, cognitioni futurorum à Deo nullatenus praesentia deseruieret: duabus primis conclusionibus praesentiam futurorum in aeternitate ab aeterno euerfa, quasi materiae, ex qua opposita praesenti conclusio consistere debebat, subtrahente tertiam hanc statuitur: quod enim non est, nulli rei potest inferre; sed ea etiam admissa futurorum praesentia reali in aeternitate diuinae ipsorum cognitioni inuilem esse ex insituro, & 3. hac conclusione statuendum hic erat: ut ea tanquam materiali medio futura sub diuinum conspectum adducunt, ut à Deo cognoscantur, opus non esse, directius ad questionem praesentem, & redundantius contra aduersarios euinceremus: quare & nullo diuinae Scientiae, aut Theologiae commode tanto illam, tamque irritum labore fuisse excogitam. Probatur Conclusio primo: aeternitas Dei est tota simul indiuisibilis, & pro semper praesens: ergo respectu illius seu ratione illius nihil est praeteritum, vel futurum, sed cuncta simul praesentia: Hoc non negant aduersarii, sed mordicus affirmant, & saniori quam eorum sensu negari non potest, ut supra, & controuersi. 2. attingimus moxque explicabimus. Pergo, futura, qua praesentia simul in aeternitate ab aeterno, & in aeternum non sunt futura: est euidentis consecutio. Subinfero: ergo, si eatenus solum à Deo cognoscantur cognoscique possunt per vos, quatenus praesentia in aeternitate, non cognoscantur futura, nec cognosci possunt formaliter quae talia, siue, ut futura: quare nec utrum eorum sit prius duratione, vel posterius: ergo praesentia ista futurorum in aeternitate tantum abest, ut cognitioni diuinae futurorum necessaria, uelut sit, ut potius illam impediat, Deoque reddat impossibile, ac ipsi solum eorum, ut actu, & de praesenti simul existentium cognitionem relinquit. Hinc rursus fiet: à Deo nec cognosci futura, plerumque, ut bona, vel mala moraliter: cum eorum bonitas, vel malitia plerumque ex diuersitate temporis, pro quo adest, vel non adest praecipuum, lex, aut contractus, qui actioni praecessit (quod, ut simul in aeternitate de praesenti tempora sunt, nullatenus dignoscitur à Deo) desumitur, ac pender.

2. Dices: futurum quodvis praesens esse aeternitati ab aeterno, ut à Deo cognosci possit: alit non utique, sed ut praesens etiam tali tempore, ratione cuius alterum altero prius posteriusve praeteritumque vel futurum, atque

ut tale cognoscitur à Deo: quare, & eius moralis bonitas, vel malitia à Deo etiam dignoscitur. Contra: quia, vel cognoscitur à Deo futurum, ut praesens etiam tali determinato suo tempore intrinseco, ut hoc etiam tempus cognoscatur solummodo, ut praesens est ab aeterno, semper, & in aeternum realiter in Dei aeternitate: vel non ita solum, sed ut determinate est in se essentia sua respondens huic determinatae parti durationis imaginariae, ac non alteri primum: ut praesens solum in aeternitate tempus determinatum non est, sed aeternitas ut dicebamus cum Ildoro certam. 4. num. 4. nec unum altero prius duratione, vel posterius: quare perstant, & argumentum, & absurdum; si secundum ergo Dei cognitio terminatur in tempus determinatum huic parti durationis imaginariae respondens ac non alteri anteriori, vel posteriori, ac non ut existens, praesensque ipsum est realiter in aeternitate, & ex aeternitate Dei: ac similiter in reliqua futura, prout suo quaque tempore, & duratione determinata praesentia, & duranti, seclusa, & praecisa eorum duratione & praesentia in Dei aeternitate, & ab aeterno, & in aeternum. Deduco inde rursus: ergo praesentia futura in aeternitate ex aeternitate necessaria non est ut cognoscatur duratio creata & futura quae sunt, neque per praesentiam in aeternitate Dei ex aeternitate futura esse atque ut futura, seu qua talia cognosci possunt. Deduco secundo: ergo neque uilis ea futurorum praesentia realis in aeternitate ex aeternitate, & ab aeterno, ut à Deo cognoscantur. Probo illationem primo: quia per aduersarios eatenus solum uilis eiusmodi praesentia futurorum est, ut à Deo cognoscantur, quatenus ita necessaria ad illud est, ut abique illa cognosci à Deo nequeant: atqui ita necessaria non est, ut demonstrauimus, sed non solum possunt cognosci à Deo futura praecisa eiusmodi praesentia, sed de facto cognoscantur, atque cognosci à Deo necesse est: ergo per aduersarios inuilem ut futura à Deo cognoscantur eiusmodi praesentia fatenda est. Secundo probatur illatio: quia quod impedit, imò impossibilem reddit cognitionem futurorum à Deo, neque ad illam uilem esse: alit praesentia eiusmodi eam cognitionem futurorum impedit, reddisque Deo impossibilem, ut ostendi: ergo neque esse uilis Deo ad futurorum cognitionem.

3. Secundo probatur conclusio: quia praesentia rerum realis in aeternitate, & ab aeterno posterior natura, & prioritate à quo est, quam ipsarum praesentia, & duratio intrinseca pro suo tempore, & duratione determinata. Hoc expressè fatebuntur aduersarii certam. 4. num. 7. & ne ad discursum praesentem eiusque robur eludendum ab aliquo eorum id deinceps negari tentetur, sic demonstro: quia res futurae non coexistunt, praesentive sunt aeternitati ab aeterno realiter secundum statum possibilitatis sui, & durationis suae praesentiae; alioqui possibilitas omnia realiter praesentia in aeternitate, Deoque ab aeterno coexistentia essent; siquidem statum illum possibilitatis praesentiae omnia possibilitas, aequè, atque res futurae habent: quare si in his status eiusmodi satis est ad realem earum praesentiam in aeternitate, & coexistentiam Deo ab aeterno aequè, atque haec possibilitas omnia Deo realiter ab aeterno coexistentia atque in aeternitate praesentia ex aeternitate erunt: quod est paradoxa amplius, & implicitorium. Nempe quod praecise possibile solum in se esse esse nihilominus suum actuale, & existentiam ad coexistendum alteri essentialiter requisitam ab aeterno & in aeternum in Dei aeternitate habere: ergo res futurae non coexistent duratione praesentiae Deo realiter, & ab aeterno in eius aeternitate sunt, nisi quatenus suum esse intrinsecum, & actuale, & durationem determinatam intrinsecam pro suo tempore habent: imò, & naturae prioritate praehabent; neque enim ideo res futurae in tempore sunt, quia ab aeterno in aeternitate praesentia praecesserunt; sed contra quia pro duratione determinata succelluri temporis futurae sunt, ab aeterno iuxta doctrinam aduersariorum in Dei aeternitate, ab aeterno praesentia praecesserunt. Tum sic aeternitate, ad eorum in aeternitate praesentiam, vere sunt, pro illo priori naturae suae durationis, & temporis determinati, ad eorum in aeternitate praesentiam, vere sunt, ac proinde cognoscibilia futura: ergo pro non dum praecorum praesentiam in aeternitate, pro quo non dum praesentia in aeternitate ipsis obuenit, à Deo cognoscantur: nisi Deum omniscium neges, alicuius ueritatis ignorantem: ergo praesentia realis futurorum in aeternitate ab aeterno.